

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

II. Quomodo Eusebius Nicomediensis cum suis, Aarii dogma iterum inducere conatus, ecclesias perturbavit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

vero cum Athanasii libros nacti esse-
 mus, in quibus ille suas calamitates de-
 plorat, & qua ratione per calumniam ac
 fraudem Eusebianorum in exilium mis-
 sus fuerit exponit; fatius esse duximus,
 ei, qui mala ipsa perpeffus esset, & iis,
 qui rebus gestis interfuissent, fidem ha-
 bere, quam illis, qui res conjecturâ tan-
 tum assecuti, & ob eam causam in erro-
 rem prolapsi essent. Ad hæc varias ex-
 cellentium tunc temporis virorum epi-
 stolas nacti, veritatem, quoad ejus fieri
 potuit, indagavimus. Quam ob causam
 necesse nobis fuit, primum ac secundum
 hujus operis librum ex integro dictare;
 retentis nihilominus iis, in quibus Ru-
 finus à veritate minimè aberravit. Illud
 præterea sciendum est, nos in priore e-
 ditione, nec libellum depositionis Arii,
 nec Imperatoris epistolas; sed nudam
 rerum gestarum narrationem posuisse;
 ne ex verborum prolixitate lectoribus
 tedium nasceretur. Sed quoniam tuâ
 causâ illud quoque præstandum erat, ò
 vir ac sacerdos Dei Theodore, ut neque
 ea, quæ imperatores in suis epistolis scri-
 pserunt ignores, neque ea, quæ Epi-
 scopi in diversis Conciliis fidem paula-
 tim immutantes promulgaverunt: id-
 circo quæcunque necessaria esse censui-
 mus, in hanc posteriorem editionem
 transtulimus. Et cum in primo libro
 istud à nobis jam præstitum sit, idem
 quoque in secundo, quem præ manibus
 habemus, præstare conabimur. Sed
 jam tempus est, ut ad historię ordinem
 revertamur.

Α συντυχόντες ἀθανασίῳ συντάγμασιν, ἐν οἷς
 τὰ κατ' ἐαυτὸν ὀνόματι πατρὸς, καὶ ὅπως διὰ
 τὴν διαβολὴν τῷ πατρὶ εὐσέβιον ἔξωρίσθη,
 ἔγνωμεν δεῖν πιστεύειν μᾶλλον τῷ πεπονθότῳ,
 καὶ τοῖς γινομένοις τῶν πραγμάτων παρῆ-
 σιν, ἢ τοῖς κατασοχασαμένοις αὐτῶν, καὶ
 διατέτο πλανηθεῖσιν ἐτι μὴν καὶ Ἐπιστο-
 λῶν τῶν τότε διαφόρων Ἐπιτετυχηκότες, ὡς
 οἷόν τε τὴν ἀλήθειαν ἀνιχνεύσαμεν διὸ ἠναγ-
 κάσθημεν τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον βι-
 βλίον ἀνωθεν ὑπαγορεύσαι, συγχρόμῳ
 καὶ ἐν οἷς ὁ ῥαφὶν Θεοδωρὸς ἐκπέπληκται τῆ ἀληθείᾳ
 ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆ τοῖς ἰσέον, ὅτι ἐπαρῆθηκα-
 μῆρ ἐν τῇ πρώτῃ ὑπαγορεύσει τὸ καθ' αἰρε-
 τικὸν δρεῖς, ἔτε μὴν τὰς βασιλέως Ἐπιστο-
 λὰς. ἀλλὰ τὰ γυμνά μόνον πρᾶγματα,
 ὑπερ τῆ μὴ πολυσίχῃ γηρομένης τῆς ἰσο-
 είας, ἀκνηγὸς οὖν ἀναγνωσκόντας ἀπεργά-
 σασθ. ἐπειδὴ πρὸς σὴν χάριν ὡς ἔρε τῆ θεῶ
 ἀνδρῶπε θεόδωρε, καὶ τῆτο ἐδὲ ποιῆσαι, ὡς
 μὴ ἀγνοεῖν καὶ ὅσα ταῖς λέξεσιν οἱ βασιλεῖς
 ἐπέσειλαν, ἢ καὶ διαφόρες συνόδους οἱ Ἐπι-
 σκοποι τὴν πίσιν καταεραχῆ μεταποιεῖντες
 ἔξεδωκαν. διατέτο ὅσα ἀναγκαῖα ἠγησά-
 μεθα, ἐν τῆδε τῇ μεταλαῦτα ὑπαγορεύσει
 C μετατεθείκαμῆρ καὶ τῆτο ἐν τῷ πρώτῳ βι-
 βλίῳ ποιῆσαντες, καὶ ἐν τῷ μὲν χείρας, λέγω
 ἢ τῷ δουλίῳ, ποιῆσαι πρὸς δ' αὖ μῆρ δρεῖσιν
 ἢ ἡδὴ τῆς ἰσοείας.

CAP. II.

*Quomodo Eusebius Nicomediensis cum suis,
 Arii dogmata iterum inducere conatus, ec-
 clesias perturbavit.*

MOrtuo Imp. Constantino, Euse-
 bius Nicomediensis & Theognis
 Nicænus, opportunum se tempus nactos
 esse arbitrati, omni studio in id incubue-
 runt, ut consubstantialis fidem exturba-
 rent, ejusque loco opinionem Arii intro-
 ducerent. Id verò nunquam se conse-
 cuturos esse intelligebant, si Athanasius
 Alexandriæ reverteretur. Porro adhuc
 agenda uti sunt ministerio presbyteri il-
 lius, per quem paulo ante Arius fuerat
 ab exilio revocatus. Sed quemadmodum
 ea res confecta sit, dicendum arbitror.
 Presbyter ille, quem diximus, testamen-
 tum & mandata, quæ Constantinus mo-

Κεφ. β΄.

*Ἄσσι πατρὶ εὐσέβιον τὸν νικομηδέα ἐπισκοπον, ἀνοθὶ τὸ ἀρῆ
 ἔπυδασαντες εἰσαγαγεῖν δόγμα, ταυμάσι ταῖς ἐκκλη-
 σίας ἐκίνησαν.*

Τὸ βασιλέως κωνσταντίνου τελευτήσαν-
 τος, ὁ πατρὶ εὐσέβιον τὸν νικομηδέα ἐπι-
 σκοπον, καὶ εὐθὺς δεδρα-
 χθαι ἐνκαίρως νομίσαντες, ἀγῶνα ἔθετο
 τὴν τῆ ὁμοουσίᾳ πίσιν ἐκβαλεῖν, ἀντιπαράγω-
 ἢ τὴν δρεῖανίζεσαν. ἀρεῖσεως ἢ τῆτε οὐκ
 αὐ δύναντο, εἰ μὴ ὑπονοσῆσθαι ἀθανασίῳ
 ταῦτα ἢ κατεσκεύαζον, ὑπεργῶ χεῖρας
 νοι τῷ πρῆσούτερω, ὅς τῆς δρεῖς ἀνακλι-
 σεως αἰτίῳ μὴ ἐν ἐμπροσθεν ἐγγυῖν
 πῶς ἢ τῆτο ἐπράχθη, λεκτέον. τὴν δια-
 δήκην ὁ πρῆσούτερος καὶ τὰ ἐνταλαθέντα
 ἀδράτῃ κατοικομένη βασιλέως πρὸς ὁμο-
 κωνσταντίνου.

Κωνσταντίω τῷ Ἐβασιλέως ἡδ' ὁ ἴδιος τὸν ἑν-
 ρηκῶς γεγραμμένον ὅπερ ἐβέβητο τ' ἔγωγε ἑώας
 βασιλεύον ἄντον ἐπέτρειπεν ἡ διαθήκη. διὰ τι-
 μῆς ἦγε τὸν πρεσβύτερον, παρρησίας τε με-
 τεδίδε πολλῆς, εἰς τε τὰ βασιλεία παρρησίας
 εἰσέναι ὁκέλευεν ἡ τοίνυν δοθεῖσα παρρησία,
 γνώσει αὐτὸν ταχέως καλέσσει τῆ τε Ἐ-
 βασιλέως γαμείῃ, καὶ τοῖς εὐνέχοις αὐτῆς ἡ
 ἴδιος τῶν χρόνων τῶν πρώτων τῶν κοινῶ-
 νων Ἐβασιλέως εὐνέχου, ὃ ὄνομα ἡ εὐσε-
 βίου. τῶν οὖν πρεσβυτέρου συνθεῖσθαι τῆ δόξης
 δόξῃ συνπέπεισεν ἐν ἡ τῶν τε, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
 εὐνέχων τὰ αὐτὰ φροῦν ἀνεπειθόντο. ἔμην
 ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐβασιλέως γαμείῃ, διὰ τῶν εὐ-
 νέχων καὶ Ἐπρεσβυτέρου, τῆ δόξῃ δόξῃ προσ-
 πέθει μετ' ἐπολύ ἴδιος ἐπ' αὐτὸν δίδεσαν τὸν
 βασιλέα τὸ ζήτημα τῶν καὶ γίνεσθαι φανερόν
 καὶ βραχὺ, πρῶτον μὲν τοῖς καὶ τὰ βασιλεία
 στρατοῦσιν ἐπέειπε, διεδόθη καὶ εἰς τὰ πλή-
 θη τὴ πόλιν διελέγοντο ἴδιος τῶν δόξης, ἐν
 μὲν τοῖς βασιλείοις οἱ Ἰπκοιτανῖται ἅμα
 ταῖς γυναιξίν ἐν ἡ τῆ πόλει, καθ' ἑκάστην οἰ-
 κίαν διαλεκτικὸς πόλεμος ἡ διετρεχεν ἐν τα-
 χέως τὸ κακόν, καὶ Ἰπ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας
 τε πόλεις καὶ ὡς σπυθῆς, ἐν μικρῆ λαμβά-
 νον τὴν δόξῃ τὸ ζήτημα, εἰς φιλονεικίαν τῶν
 ἀκρόντας ἡ γερῶν ἑκάς ἴδιος τῶν πυνθανομέ-
 νων τ' ταραχῆς τὴν αἰτίαν, ὡς φασιν ἐνθύς
 εἶγε ζητήσεως καὶ ἅμα τῆ ἐρωτήσῃ, εἰζῆεν
 ἐβέβητο ἐν ἡ τῶν ἐρεῖ, πάντα ἀνατίεσθαι
 ταῦτα μὲν οὐ καὶ τὰς ἀνατολικὰς πόλεις
 ἐγίνετο αἰ γὰρ ἐν ἡλυμοῖς, ἐτὰ ἐσπέρεια μέρη
 τῶν ἡσύχαζον τῶν ὄρεσ γὰρ τῶν ἐν νικαία
 σωδὸς ὡς ἀσαλεύειν ὡς ἡβελον ὡς ἐν Ἰξα-
 φθῆν τὸ πᾶν Ἰπ τὸ χεῖρον ἐπέδωκε,
 τῶν καὶ οἱ ὡς εὐσεβίων τὸν νικομηδέα,
 ἔξμαον ἡ γένε τὴν τῶν πολλῶν ταραχῶν ἔ-
 τω γὰρ μόνως δυνάσθαι τ' Ἀλεξανδρείας ἐπί-
 σκοπον ἀναδείξαι τ' αὐτῶν δόξης ὁμοφρο-
 να. ἀλλὰ τότε μὲν ἔφθασεν ἐπανελθὼν εἰς
 αὐτῶ Ἀθανάσιου, ἐνὸς τῶν Ἀυγύσων ὡχυ-
 ρωρῶν γράμμασιν, ἅπερ τῶ Ἀλεξανδρείων
 λαῶ Κωνσταντίνος ὄνεσθαι ὅτι πατρὶ ὁμῶν-
 μῶσθαι ἐν τῶν γαλλία πειθέρεως ἐπεμψεν ἐσι
 δε τὰδε τὰ γράμματα τὰ ὑποτέταγ-
 μένα.

A riens ipsi commiserat, Constantio Impe-
 ratoris filio obtulit. Ille cum in testamen-
 to id quod maxime cupiebat, scriptum
 esse comperisset: Orientis enim impe-
 rium testamento ei tradebatur: presby-
 terum magno in honore habuit, mul-
 tumque auctoritatis ei concessit, & ut fi-
 denter ac liberè in palatium ingrederetur,
 præcepit. Hæc igitur licentia pres-
 bytero concessa, eum brevi familiarem
 reddidit, tum Imperatoris conjugii, tum
 ejus eunuchis. Ea tempestate Prepositus
 erat regii cubiculi, eunuchus quidam, no-
 mine Eusebius. Huic presbyter persua-
 sit, ut opinionem Arii amplecteretur.
 Quo factum est, ut cæteri etiam eunuchi
 in eandem sententiam adducerentur.
 Sed & ipsa Imperatoris uxor, & spado-
 num & presbyteri hortatu, Arii partibus
 sese adjunxit. Nec multo post ad Imper.
 ipsum pervenit hæc quæstio, Paulatimq;
 vulgata, primum quidem iis innotuit
 qui in palatio militabant. Postea vero ad
 ipsum quoq; urbis regie vulgæ perman-
 navit. Et in palatio quidem, cubicularii
 unà cum mulierculis de hoc dogmate
 disputabant. In urbe vero, per singulas
 prope domos bellum quoddam dialecti-
 cum gerebatur. Porro hujus mali labe-
 s alias quoque urbes ac provincias brevi
 corripuit. Atq; instar scintillæ, ex parvis
 orta principis controversia, audientium
 animos ad maximam contentionem ex-
 citabat. Singuli enim dum causam tu-
 multus percontantur, occasionem
 disputandi statim habebant: eoque ipso
 quo percontantur tempore, rixas ini-
 bant. Per hujusmodi autem rixas cuncta
 subvertebantur. Et hæc quidem in Ori-
 entis duntaxat urbibus agebantur. Ur-
 bes enim Illyrici, & quæ in Occidentis
 partibus sitæ sunt, interim quievère:
 quippe quæ Nicæni Concilii decreta la-
 befactare nollent. Cum igitur excita-
 tum hoc malum quotidie ingravesceret,
 Eusebiani seditionem ac tumultum mul-
 titudinis lucro suo deputabant. Neque
 enim aliter fieri posse sperabant, ut ali-
 quem Episcopum Alexandria constituerent,
 qui ipsorum opinioni suffragaretur. Sed
 consilium illorum prævenit Athanasii
 reditus: qui Alexandriam reversus est,
 regis munitus literis, quas unus ex
 Augustis, Constantinus Junior patri
 cognominis, ex civitate Trevi-
 rum ad populum Alexandrinum scri-
 pserat. Earum autem literarum exem-
 plum hinc subjeci.